

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 1959, sp. zn. 1 Ec 60/59

Číslo: 33/1959

Právní věta:

K výkladu vyhlášky SÚP z 15. února 1958, č. 15/1958 Ú. l.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 01.04.1959

Spisová značka: 1 Ec 60/59

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Smlouva pracovní

Předpisy:

Druh: Stanoviska

Sbírkový text rozhodnutí:

Občanskoprávní kolegium Nejvyššího soudu zaujalo k otázce výkladu vyhlášky SÚP ze dne 15. února 1958, č. 15/1958 Ú. l. toto stanovisko:

Vyhláška SÚP ze dne 15. února 1958, č. 15/1958 Ú. l., se týká jen inženýrsko-technických a administrativních pracovníků, pokud byli uvolněni z důvodu reorganizace nebo přestavby platové a prémiové soustavy podle vládního usnesení č. 135/1958 a netýká se manuálních pracovníků.

Odůvodnění:

Otázka byla řešena z podnětu konkrétních případů projednávaných soudy, z nichž vyplynulo, že některé podniky používají ustanovení vyhlášky č. 15/1958 Ú. l. v případě propouštění manuálních pracovníků anebo jiných pracovníků z jakýchkoli jiných důvodů ve vyhlášce neuvedených. Tato praxe je nesprávná, neboť vyhláška SÚP byla vydána k provedení vládního usnesení ze dne 6. února 1958, č. 135, jehož bod 19 odst. 1 vyslovil zásadu, že k rozvazování pracovního poměru uvolňovaných pracovníků v usnesení blíže uvedených nebude třeba do souhlasu odboru pracovních sil rady ONV, vyžadovaného jinak podle ustanovení § 13 dekr. č. 88/194 Sb. Nutno proto vyhlášku SÚP č. 15/1958 Ú. l. vykládat v souvislosti s vládním usnesením č. 135/1958 Sb.

Vládní usnesení č. 135/1958 Sb. samo – jak plyne z jeho označení – se vztahuje na případy uvolňování pracovníků jednak z důvodů reorganizace, jednak z důvodů přestavby platové a prémiové soustavy v souvislosti s prováděním změn v řízení a organizaci průmyslu a při přestavbě platové a prémiové soustavy pro inženýrsko-technické a administrativní pracovníky ve výrobě. Bylo pokračováním linie

nastoupené již vládním usnesením ze dne 16. listopadu 1956, č. 2610/1956, o opatřeních k organizačnímu zajištění a způsobu převodu administrativních pracovníků uvolňovaných v souvislosti se zkvalitněním a zhospodárněním státního a hospodářského aparátu. Sledovalo podle preambule účel zkvalitnit řídicí aparát, snížit počet jeho pracovníků a umístit uvolněné pracovníky ve výroby (pokud nedojde k umísťování na funkce v hospodářsko-technickém aparátu nižších složek, v aparátu národních výborů a v hospodářství spravovaném národními výbory). Smysl opatření prováděných na jeho základě spočíval v tom, aby státní a hospodářský aparát při podstatném snížení počtu jeho pracovníků, jakož i při podstatném snížení nákladů na jeho udržování lépe a účinněji řídil národní hospodářství i ostatní úseky socialistické výstavby.

Vládní usnesení č. 135/1958 se nevztahuje na manuální pracovníky, nýbrž jen na inženýrsko-technické a administrativní pracovníky, pokud byli uvolněni z důvodu reorganizace nebo přestavby platové a prémiové soustavy podle citovaného vládního usnesení. To plyne nejen z označení citovaného vládního usnesení a z jeho preambule, ale také zejména z těchto ustanovení citovaného vládního usnesení:

Podle zásad pro výběr, uvolnění a rozmístění pracovníků ústředních úřadů (část II), uvolnění pracovníci přejdou do oblasti materiální výroby [bod 7 písm. b)].

Podle zásad pro výběr, uvolnění a rozmístění pracovníků v podřízených organizacích (část III), jde o snížení administrativního aparátu, které nemá být prováděno tak, že administrativní pracovníci budou pouze formálně přerazováni do dělnické kategorie [bod 10 písm. a)]. Uvolňování pracovníci, kteří nebudou získáni pro výrobu v klíčovém hospodářských odvětvích, budou převáděni do výroby v rámci podniku.

Uvolněným pracovníkům se poskytne příspěvek na pracovní výstroj, nutnou pro pracovníky vykonávající manuální práce [bod 20 písm. c)].

Opačné stanovisko, podle něhož by se vládní směrnice č. 135/1958 a tím i vyhláška SÚP č. 15/1958 Ú. l. vztahovaly na zaměstnance všech kategorií, tedy i na manuální pracovníky, by prakticky učinilo ustanovení § 13 odst. 1 dekr. č. 88/1945 Sb. téměř nepoužitelným. To však nebylo smyslem ustanovení § 13 odst. 4 cit. dekr., na jehož základě byla vyhláška SÚP č. 15/1958 Ú. l. vydána a které mělo jen umožnit, aby některé druhy pracovních poměrů mohly být sjednány nebo rozvázány bez souhlasu orgánu uvedeného v § 13 odst. 1 cit. dekretu, při čemž příslušné opatření mohlo být učiněno buď všeobecně pro určité obvody nebo hospodářská odvětví, skupiny povolání nebo pro jednotlivé závody.

Vzhledem k tomu, že vyhláška SÚP č. 15/1958 Ú. l. se týká jen inženýrsko-technických a administrativních pracovníků, pokud byli uvolněni z důvodů reorganizace nebo přestavby platové a prémiové soustavy, je zrušení pracovního poměru manuálních pracovníků nebo jiných pracovníků z jakýchkoli jiných důvodů ve vládních směrnicích č. 135/1958, resp. vyhlášce č. 15/1958 Ú. l. neuvedených bez předchozího souhlasu odboru pracovních sil, zdravotnictví a sociálního zabezpečení rady ONV právně neúčinné.

S tím není v rozporu, že vládní směrnice č. 135/1958 omezily časově provádění umístění uvolňovaných pracovníků na nová pracoviště dnem 30. června 1958. Toto se týká ústředních úřadů a lze proto vyhlášku SÚP č. 15/1958 Ú. l. použít dnes v případě zrušování pracovního poměru inženýrsko-technických a administrativních pracovníků těch hospodářských organizací, u nichž reorganizace nebo přestavba platové a prémiové soustavy nebyla dosud provedena. Podle bodu 11 cit. směrnic jsou zmocnění vedoucí ústředních úřadů k určení termínu a provedení uvedených změn.